

Hoe beschermt u een goed idee?

Een goed idee kan veel geld waard zijn. Een slimme verbetering voor een product, een concept voor een spel of marketingtechniek of zelfs maar een naam voor een dienst kunnen het verschil maken tussen middenmoter en marktleider. Alleen kan iedereen met zo'n idee aan de haal. Hoe beschermt u nu uw idee tegen namaak of imitatie?

Een abstract idee is juridisch niet of nauwelijks te beschermen. Via intellectueel eigendomsrechten zoals octrooien, auteursrecht of merken zijn uitgewerkte ideeën vaak wel van bescherming te voorzien.

Technische uitvindingen, zoals een nieuwe datacompressietechniek, zijn via een octrooi te beschermen. Voor concepten en formats is auteursrechtelijke bescherming mogelijk. Namen kunnen via het merkrecht worden vastgelegd. Ook kan een geheimhoudingsovereenkomst soms handig zijn, zodat een idee kan worden besproken zonder dat de andere partij er zomaar mee vandoor kan gaan. Welke keuze kunt u nu het beste maken?

Auteursrecht voor concepten en formats

In de creatieve wereld worden vaak concepten voor spellen, diensten, televisieprogramma's ("formats") of boeken ("plots") bedacht. Hiervoor is het auteursrecht de aangewezen bescherming. Auteursrecht hoeft niet te worden aangevraagd: dat krijgt u automatisch zodra het werk gemaakt is. Auteursrecht stelt wel als eis dat het concept voldoende is uitgewerkt. Er moeten concrete elementen aan te wijzen zijn die anderen zo kunnen toepassen. Wie hetzelfde concept of idee gebruikt, maar zijn eigen invulling geeft, pleegt geen inbreuk op het auteursrecht. Zolang er geen concrete elementen van de uitwerking worden overgenomen, wordt alleen het abstracte idee of concept gebruikt, en dat mag.

Octrooi voor uitvindingen

In de kenniseconomie is bescherming van kennis essentieel. Juist door unieke kennis en know-how kan een kennisondernemer of bedrijf zich onderscheiden van de concurrent. Octrooien (patenten) zijn daarbij een belangrijk instrument. Door uitvindingen vast te leggen middels een octrooi, kunnen deze in licentie worden gegeven of juist exclusief worden gehouden. Ook bij het verkrijgen van durfkapitaal (venture capital) is het bezit van één of meer octrooien vaak waardevol.

Bij uitvindingen denken mensen vaak aan 'harde' techniek zoals gloeilampen, scheerapparaten of medicijnen. Maar ook bij 'zachte' techniek zoals software en ICT-oplossingen is octrooi mogelijk. Zo kunnen datacompressietechnieken, video-on-demand systemen en algoritmes voor beeldherkenning geoctrooieerd worden. Wel geldt daarbij de eis dat sprake

moet zijn van een technische uitvinding. Een nieuw financieel product of een mooiere gebruikersinterface is niet te octrooieren.

Voor een octrooi geldt verder dat de uitvinding nog niet openbaar bekend mag zijn, en bovendien geen triviale variatie op iets dat al bestaat mag zijn. Daarnaast moet een octrooi worden aangevraagd, wat vaak een kostbare en tijdrovende procedure is.

Merkrecht voor namen en slogans

Een naam of slogan voor een product of dienst kan als merk worden vastgelegd. Merknamen kunnen erg veel geld waard zijn. Het merkenrecht geldt echter pas na depot (registratie) van het merk. Zomaar een naam bedenken levert dus nog geen bescherming op. En ook het depot is nog niet genoeg. Een merk moet ook gebruikt worden voor bepaalde producten of diensten. Als de merkhouder het zelf niet gebruikt, vervalt het merk vanzelf.

Geheimhouding

Er is geen juridische plicht om iets geheim te houden, behalve bij staatsgeheimen. Om te zorgen dat de ontvanger van een idee of concept dit geheim zal houden, moet de bedenker speciale maatregelen nemen. De meest voorkomende manier is om een contract te sluiten met de ontvangende partij. Dit heet een geheimhoudingsovereenkomst (non-disclosure agreement of NDA in het Engels). In dit contract wordt dan vastgelegd dat de ontvangende partij belooft geheim te houden wat de bedenkende partij hem vertelt, op straffe van een boete als hij de geheimhouding schendt.

Wat zijn uw mogelijkheden?

Auteursrecht, octrooi, merk of geheimhouding? De keuze is niet eenvoudig. Laat ICTRecht u dus deskundig adviseren over de beste aanpak.

Registreren van uw idee

Er zijn diverse overheidsinstanties die een dateringsdienst aanbieden. Met deze dienst kunt u bewijzen dat het document op de genoemde datum bestond. Let wel: een dergelijke datering zegt nog niets over wie de maker of rechthebbende is. Het is immers mogelijk om andermans document te laten dateren.

Belastingdienst: De Belastingdienst kan documenten registreren in een zogeheten onderhandse akte. Dit kan bij diverse belastingkantoren gebeuren. Men plaatst dan een sticker op het document, met daarop onder andere de plaats en datum van registratie, een registratie- en volgnummer en een handtekening namens de inspecteur van het belastingkantoor. CD-ROMs en andere elektronische gegevens kunnen niet worden geregistreerd.

Het i-Depot: Het Benelux Bureau voor de Intellectuele Eigendom (BBIE), dat merk- en modelregistraties bijhoudt, biedt ook een dienst om documenten van een datumregistratie te voorzien. Dit heet een i-Depot. Dit kan zowel online als per post gebeuren. Het BBIE houdt een kopie van het document onder zich en retourneert het origineel voorzien van een datumstempel. De kopie is handig wanneer het origineel kwijtraakt of er discussie ontstaat over de authenticiteit daarvan.

De notaris: Een notaris kan een document dateren middels een datumstempel ("voor gezien"). Ook kan de notaris een zogeheten authentieke akte opstellen waarmee de inhoud van het document wordt vastgelegd. Een notariële akte laten opstellen is vaak relatief duur, maar een authentieke akte heeft wel extra bewijskracht: wat de notaris daarin zegt, wordt geacht waar te zijn.

De envelop aan uzelf: Het lijkt een goedkoop alternatief; stop uw document in een envelop en stuur die naar uzelf. De datumstempel van de post geeft u dan een datering van uw idee. Niets is echter minder waar. Die stempel zegt immers niets over de inhoud van de envelop. Hoe weten wat er destijds in zat? Gebruik dus liever één van de bovenstaande diensten.